

Valtuutettu Anita Mäkilän valtuustoaloite koskien purettavien rakennusten kierrätysmateriaaleja

Kaupunginvaltuusto 23.03.2026 § 26

Valtuutettu Anita Mäkilä luki ja jätti seuraavan 8 valtuutetun allekirjoittaman valtuustoaloitteen:

”Naantalissa rakennetaan paljon ja myös vanhoja rakennuksia puretaan uusien alta.

Purettavista rakennuksista tulee paljon erilasta jätettä joka kuljetetaan kaatopaikalle. Rakennuksissa saattaa olla sellaisia materiaaleja, joita kaupungin asukkaat voisivat hyödyntää ja noutaa rakennustarvikkeita itselleen. Yksi esimerkki voisi olla ikkunat. Ikkunoista voi tehdä vaikkapa pienimuotoisen kasvihuoneen tai vain taivas on rajana mitä mistäkin eri materiaalista voisi tehdä. Myös sisätiloissa saattaa olla tavaroita joita kaupunkilaiset voivat tarvita.

Lähiaikoina tulee purettavaksi esim. Kestimaaria sekä sen lähellä olevat Maarianrinteen asunnot. Näiden kahden rakennuksen jälkeenkin tulee purettavia rakennuksia. Etukäteen kaupunkilaiset voisivat ilmoittaa mitä he haluaisivat ja heille ilmoitettaisiin milloin sieltä on noudettavissa materiaalit, ennen kuin urakoitsijalle annetaan lupa tulla purkamaan rakennusta.

Purkaminen olisi hakijan omalla vastuulla tai työttömiä voisi käyttää purkamisessa. Kaupunki säästyisi myös pieneltä osalta sakkomaksusta eli rahoitusosuudesta jota kaupunki joutuu maksamaan pitkäaikaistyöttömistä Kelalle. Rahoitusosuus voi olla jopa työmarkkinatuen suuruinen/työtön (n. 37 €/päivä). Työttömissä on varmaan myös rakennusalan ammattilaisia.

Pieni osa kaatopaikkamaksusta säästyisi ja miksei voisi laittaa pienen maksunkin noudettavasta materiaalista. Kaupungissa haetaan säästöjä, joten pienetkin tulot ovat jatkossa tarpeen. Kaiken lisäksi on kysymys luonnon suojelemisesta ja kierrätyksestä.

Tämä vaatisi vähän vaivaa ja kaupungin eri työmuotojen yhteistyötä ja suunnittelua, mutta kun kerran kunnolla suunniteltaisiin, olisi myöhemminkin helppo jatkaa samalla kaavalla. Kaupungin strategiassa yksi arvo on vastuullisuus, ja sieltä löytyy myös ketterä organisaatio ja että uudistetaan arjen toimintamalleja rohkeasti. Tässä on hyvä esimerkki miten strategia tulisi käytännössä käyttöön.

Yhteenvetona hyvät puolet:

- Jätteenkuljetus vähenisi
- kaupunkilaiset saisivat tarvitsemiaan materiaaleja
- työttömien rahoitusosuus pienenesi
- työttömät saisivat arkeensa toimintaa ja sosiaalista kanssakäymistä - luonnonsuojelulliset näkökohdat
- kaupungin työntekijät voisivat rohkeasti yhdessä toimia uudenaikaisessa toimintamallissa

Lopuksi; toisen romu on toisen aarre.”

Päätös

Valtuustoaloite merkittiin vastaanotetuksi.

Kaupunginhallitus 30.03.2026 § 113

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Valtuustoaloite lähetetään teknisten palveluiden valmisteltavaksi. Vastuuvalmistelijaksi nimetään teknen johtaja Reimo Ojala.

Valtuustoaloitteen käsittelyprosessi saa kestää korkeintaan yhden vuoden aloitteen jättämisestä lukien.

Päätös

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Tekninen lautakunta 26.05.2026 § 63
376/00.01.02.03/2026

Valmistelija

Tekninen johtaja Reima Ojala

Kaupunginvaltuusto vastaanotti 23.3.2026 Anita Mäkilän ja kahdeksan muun valtuutetun valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että kaupunkilaiset voisivat etukäteen ilmoittaa kiinnostuksestaan purettavista rakennuksista saataviin materiaaleihin. Aloitteessa ehdotetaan lisäksi, että kaupunkilaisille ilmoitettaisiin, milloin materiaaleja olisi mahdollista noutaa purkukohteista ennen purku-urakoitsijan töiden aloittamista. Aloitteessa esitetään myös, että työttömiä voitaisiin käyttää purkutöissä. Ehdotuksia perustellaan kustannussäästöillä, luonnonsuojelulla, kierrätyksen edistämällä sekä kaupungin strategian mukaisella vastuullisuudella, ketteryydellä ja arjen toimintamallien uudistamisella. Aloitteen mukaan toiminnan hyötyinä nähtäisiin erityisesti seuraavat seikat:

- Jätteenkuljetus vähenisi.
- Kaupunkilaiset saisivat tarvitsemiaan materiaaleja.
- Työttömien rahoitusosuus pienenesi.
- Työttömät saisivat arkeensa toimintaa ja sosiaalista kanssakäymistä.
- Toiminta edistäisi luonnonsuojelua, kierrätystä ja uudenlaista yhteistyötä kaupungin organisaatiossa.

Oheismateriaali: 23.3.2026 tehty aloite

Rakennusjätteen huolellinen lajittelu on olennainen osa vastuullista rakentamista. Asianmukaisella lajittelulla voidaan vähentää merkittävästi kaatopaikalle päätyvän materiaalin määrää, pienentää rakentamisen ympäristöjalanjälkeä ja edistää kiertotaloutta, kun materiaaleja saadaan uusiokäyttöön tai kierrätykseen. Lajittelulla on myös taloudellista merkitystä, sillä sekajätteen käsittelymaksut ovat huomattavasti

korkeammat kuin lajitellun jätteen. Kun eri materiaalit erotellaan jo työmaalla, voidaan välttää tarpeettomia kustannuksia ja parantaa hankkeiden kustannustehokkuutta. Lisäksi toimiva jätehuolto parantaa työmaan järjestystä ja työturvallisuutta. Rakennusalan toimijoita velvoittavat jätelaki ja ympäristönsuojelua koskevat säännökset, joiden tavoitteena on varmistaa vastuullinen jätehuolto ja edistää kiertotaloutta. Lajiteltuja materiaaleja voidaan käyttää uudelleen tai hyödyntää uusien tuotteiden raaka-aineena, mikä säästää luonnonvaroja ja vähentää jätteen kokonaismäärää.

Suomen jätelainsäädäntö asettaa rakennusjätteen käsittelylle selkeät vaatimukset. Keskeisiä säädöksiä ovat jätelaki (646/2011) ja valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012), joissa säädetään rakennusjätteen lajittelun, kierrätyksen ja käsittelyn periaatteista. Rakennustyömailla on erilliskeräysvelvoite, jonka mukaan hyödyntämiskelpoiset jätelajit on eroteltava toisistaan ja muusta rakennusjätteestä. Velvoite koskee erityisesti betoni-, tiili-, puu-, metalli-, lasi-, paperi-, kartonki- ja muovijätettä. Lainsäädäntö edellyttää lisäksi, että rakennus- ja purkujätteestä kierrätetään vähintään 70 prosenttia. Rakennushankkeeseen ryhtyvällä, suunnittelijoilla ja urakoitsijoilla on kullakin oma vastuunsa jätehuollon järjestämisessä. Työmaalle on laadittava jätehuoltosuunnitelma, jossa määritellään lajittelun ja käsittelyn menettelyt. Määräysten laiminlyönti voi johtaa valvontatoimiin, sanktioihin ja hankkeiden viivästymiseen.

Rakennus- ja purkujätteellä tarkoitetaan uudis- ja korjausrakentamisessa sekä purkamisessa syntyvää jätettä. Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava siitä, että jätelain mukaisesti uudelleenkäyttökelpoiset rakennusosat ja aineet otetaan talteen ja käytetään hyödyksi sekä siitä, että toiminnassa syntyy mahdollisimman vähän ja mahdollisimman haitatonta rakennus- ja purkujätettä.

Purkuosat ja -materiaalit voidaan jakaa kolmeen päävirtaan:

1. uudelleenkäyttöön,
2. hyödyntämiseen ja
3. jätehuoltoon.

Uudelleenkäyttö on ensisijainen vaihtoehto, jossa rakennusosa tai -tuote käytetään sellaisenaan uudelleen. Tällöin vältetään uuden tuotteen valmistuksesta aiheutuva ympäristökuormitus. Käytetty rakennusosa tai -tuote voidaan hyödyntää omassa toiminnassa, myydä tai toimittaa esimerkiksi rakennusosia vastaanottavaan kierrätyskeskukseen. Samalla voidaan säästää jätemaksuissa. Käytetyt rakennusosat ovat usein edullisempia kuin uudet, ja ne voivat olla erityisen arvokkaita vanhaa rakennuskantaa korjattaessa. Uudelleenkäyttöä rajoittaa kuitenkin se, että materiaalien ja tuotteiden on täytettävä voimassa olevat viranomaisvaatimukset.

Hyödyntämisessä purkumateriaaleista valmistetaan uusiotuotteita tai niitä käytetään korvaamaan neitseellisiä raaka-aineita. Esimerkiksi lasi- ja betonimursketta voidaan käyttää uusien materiaalien valmistuksessa, betoni- ja kivimateriaaleja maarakentamisessa sekä puu- ja muovijätettä energiantuotannossa. Myös puujätteen polttaminen on jätteen hyödyntämistä.

Rakennus- ja purkujätteelle on rakennus- tai korjaushankkeessa järjestettävä erilliskeräys siten, että mahdollisimman suuri osa jätteestä voidaan toimittaa uudelleenkäyttöön, kierrätykseen tai muutoin

hyödynnettäväksi. Vähintään seuraaville jätelajeille on järjestettävä erilliskeräys:

1. betoni-, tiili-, kivennäislaatta- ja keramiikkajätteet,
2. kipsipohjaiset jätteet,
3. kyllästämättömät puujätteet,
4. metallijätteet,
5. lasijätteet,
6. muovijätteet,
7. paperi- ja kartonkijätteet sekä
8. maa- ja kiviainesjätteet.

Rakentamislaisissa (751/2023) säädetään rakennusten purkamisesta muun muassa 55 §:ssä (rakennuksen purkamislupa), 56 §:ssä (purkamisluvan edellytykset), 65 §:ssä (kuuleminen purkamisluvasta), 66 §:ssä (lausunto purkamis- ja maisematyöluvasta sekä rakentamisluvasta) ja 182 §:ssä (valitusoikeus purkamisluvasta).

Lain 56 §:n mukaan luvan hakijan on selvitettävä purkamistyön järjestäminen sekä edellytykset huolehtia syntyvän rakennusjätteen käsittelystä ja käyttökelpoisten rakennusosien uudelleenkäytöstä. Lisäksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) 55 §:ssä säädetään ekologisista näkökohdista rakentamisessa ja 67 §:ssä purkamisaikomuksesta tiedottamisesta. Lupahakemuksessa tai ilmoituksessa on esitettävä selvitys rakennusjätteen määrästä ja laadusta sekä sen lajittelusta, jollei jätteen määrä ole vähäinen. Terveydelle tai ympäristölle vaarallisesta rakennus- tai purkujätteestä ja sen käsittelystä on ilmoitettava erikseen.

Rakennus- ja purkutyömaan turvallisuudesta säädetään valtioneuvoston asetuksessa rakennustyön turvallisuudesta (205/2009). Rakennushankkeessa, myös purkutöissä, rakennuttajan, suunnittelijan, työnantajan ja itsenäisen työnsuorittajan on yhteistyössä sekä kukin omalta osaltaan huolehdittava siitä, ettei työstä aiheudu vaaraa työmaalla työskenteleville eikä muille työn vaikutuspiirissä oleville henkilöille. Päätoteuttajan, joka purkutyömaalla on yleensä purku-urakoitsija, on huolehdittava perehdyttämisestä ja opastuksesta siten, että kaikilla yhteisen työmaan työntekijöillä on riittävät tiedot turvallisesta työskentelystä sekä työmaan vaara- ja haittatekijöistä ja niiden hallinnasta.

Rakennuttajan on nimettävä yhteiselle rakennustyömaalle päätoteuttaja. Jos päätoteuttajaa ei ole nimetty, vastaa rakennuttaja myös päätoteuttajalle kuuluvista velvollisuuksista. Purkutyömaalla päätoteuttajana toimii yleensä purku-urakoitsija. Päätoteuttajan tehtävistä huolehtivalla on oltava riittävä pätevyys, asiantuntemus ja tosiasialliset toimivaltuudet huolehtia työturvallisuusvelvoitteista hankkeen olosuhteet ja vaatavuus huomioon ottaen.

Rakennuttajan on nimettävä jokaiseen rakennushankkeeseen hankkeen vaatavuutta vastaava pätevä turvallisuuskoordinaattori. Turvallisuuskoordinaattorin tehtävänä on huolehtia asetuksen 5–9 §:ssä tarkoitetuista turvallisuutta ja terveellisyyttä koskevista toimenpiteistä. Rakennuttajan on varmistettava, että turvallisuuskoordinaattorilla on tehtävän hoitamiseen riittävä pätevyys, toimivalta ja muut edellytykset. Turvallisuuskoordinaattorin on tehtävä yhteistyötä päätoteuttajan kanssa rakentamisen turvallisuutta koskevassa suunnittelussa ja toteutuksessa. Jos samalla työmaalla toimii useita rakennuttajia, niiden on yhteistoiminnassa sovittava tehtävänsä yhteen siten, että työturvallisuusvelvoitteet toteutuvat koko työmaan osalta.

Purku-urakoitsijat pyrkivät hyödyntämään purettavat rakennusosat ja -materiaalit uusiokäyttöön voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Myös jätteenkäsittelylaitosten taksat ohjaavat materiaalien uudelleenkäyttöön ja hyödyntämiseen. Esimerkiksi Naantalin vanhan virastotalon puretut betonirakenteet murskattiin ja eroteltiin purkutyömaalla, minkä jälkeen betonimurske hyödynnettiin Kuormakadun jatkeen rakennekerroksissa.

Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, etteivät aloitteessa esitetyt toimintatavat, joiden mukaan kuntalaiset voisivat tehdä purkutöitä purkukohteissa ennen purku-urakoitsijan työn aloittamista, ole mahdollisia. Purkutyöt ovat vaativaa ja suunnitelmallista ammattityötä, jota voidaan tehdä vain asiaankuuluvien turvallisuusjärjestelyin ja pätevyyksin. Myöskään purkutöiden toteuttaminen työttömien toimesta ei ole mahdollista. Aloitteessa esille tuodut tavoitteet, kuten vastuullisuus, luonnonsuojelu, kierrätys ja jätteenkuljetuksen vähentäminen, toteutuvat jo nykyisessä toiminnassa lainsäädännön ja vakiintuneiden käytäntöjen ohjaamina.

Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että aloitteessa esitetyt ideat, joiden mukaan kuntalaiset voisivat suorittaa purkutöitä purkukohteissa ennen kuin purku-urakoitsija aloittaa purkutyöt, eivät ole mahdollisia. Purkutöiden suorittaminen on vaativaa työtä, jonka ammattilaiset suorittavat suunnitelmallisesti. Purkutöiden suorittaminen työttömien toimesta ei siis ole mahdollista. Muiden aloitteessa mainittujen tavoitteiden, kuten vastuullisuus ja luonnon suojeleminen, kierrätys ja jätteen kuljetusten väheneminen, osalta säädetään lainsäädännössä ainakin riittävästi ja kyseiset tavoitteet toteutuvat jo nyt riittävän hyvin.

Esittelijä	Tekninen johtaja
Päätösehdotus	Tekninen lautakunta päättää antaa selostusosassa esitetyn vastauksen kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle valtuutettu Anita Mäkilän ym. valtuustoaloitteeseen purettavien rakennusten kierrätysmateriaaleista.
Kokouskäsitely	Varapuheenjohtaja Heikki Lindgren toimi puheenjohtajana tämän asian osalta.
Päätös	Teknisen johtajan päätösehdotus hyväksyttiin.